

Préface

Dans le contexte global de l'environnement, la gestion durable de la biodiversité est certainement la tâche scientifique la plus complexe à réaliser.

Elle nécessite la connaissance approfondie des interactions entre tous les êtres vivants, végétaux et animaux, dans les écosystèmes. Dans l'économie de marché que nous connaissons actuellement, intégrer les paramètres de la gestion de la biodiversité est une nécessité absolue au risque de voir disparaître des pans entiers de notre patrimoine biologique.

Nous devons préserver ces richesses naturelles pour de nombreuses raisons, qu'elles soient sociales, économiques, scientifiques, culturelles ou autres. Elles constituent une ressource capitale pour l'alimentation humaine ainsi que pour la production de substances pharmaceutiques. Je rappellerai ici que 120 molécules extraites de 90 espèces vivantes sont utilisées comme médicaments et que plusieurs, parmi les plus importantes (comme la vincristine utilisée dans le traitement de la leucémie infantile, ou la digitoxine) ne peuvent être synthétisées en laboratoire.

La biodiversité doit aussi être considérée comme une ressource économique. Ne pas tenir compte de cette réalité pourra contribuer à de nouvelles crises économiques ayant des répercussions importantes dans le secteur du développement social.

Il est donc capital de prendre des mesures concrètes pour intégrer les paramètres de la biodiversité dans l'économie et les politiques sectorielles (agriculture, transport, énergie, tourisme, etc.).

La biodiversité contribue à la santé de la planète et j'aime citer l'exemple des "sentinelles écologiques" que sont certaines anémones de mer considérées comme des indicateurs de pollution marine.

Il me reste à mentionner un point important qui doit tous nous concerner: l'éthique. Pour quelle raison, au nom de quelle logique, pouvons nous faire disparaître à jamais un nombre considérable de plantes et d'animaux connus ou encore inconnus à cause d'une mauvaise gestion de la biodiversité?

Nous devrions davantage nous inspirer de la philosophie des religions orientales, qui malgré la surpopulation, gèrent la vie quotidienne des populations dans le respect de la biodiversité.

Laurent de Belgique

Voorwoord

Binnen de algehele milieucontext is het duurzame beheer van de biodiversiteit zeker de meest complexe wetenschappelijke uitdaging.

Er is een diepgaande kennis voor nodig van de wisselwerkingen tussen de levende wezens, planten, dieren en micro-organismen, die binnen de ecosystemen functioneren. Indien we geen omvangrijke entiteiten van ons biologisch erfgoed willen zien verdwijnen, dan is in onze huidige markteconomie, het integreren van de parameters met betrekking tot het beheer van de biodiversiteit een absolute noodzaak.

Omwille van talrijke sociale, economische, wetenschappelijke, culturele e.a. redenen moeten we deze natuurlijke rijkdommen in stand houden. Zij zijn van kapitaal belang als voedselbron voor de mensheid, én voor het vervaardigen van farmaceutische producten. In deze context vermeld ik ter illustratie dat 120 moleculen, afkomstig van 90 nu levende soorten, worden gebruikt in geneesmiddelen. Verschillende van deze moleculen, waaronder de belangrijkste (zoals vincristine, aangewend bij de behandeling van kinderleukemie, of digitaline) kunnen niet in het laboratorium worden gesynthetiseerd.

Met biodiversiteit dient ook rekening te worden gehouden omwille van de belangrijke economische aspecten. Deze realiteit buiten beschouwing laten zou kunnen leiden tot nieuwe economische crisissen met een belangrijke weerslag op het vlak van sociale ontwikkeling.

Het is dus van cruciaal belang om concrete maatregelen te nemen opdat de parameters van de biodiversiteit worden geïntegreerd in de economische en de politieke beleidsplannen met betrekking tot landbouw, transport, energie, toerisme, enz.

De biodiversiteit draagt bij tot de gezondheid van onze planeet en hierbij haal ik graag het voorbeeld aan van bepaalde zeeanemonen, die gekend zijn als indicatoren van mariene verontreiniging, en op die wijze fungeren als een soort van “ecologische wachters”.

Er rest me nog een belangrijk aspect te vermelden dat elk van ons moet aanbelangen: de ethiek. Om welke reden, in naam van welke logica, mogen wij een aanzienlijk aantal, bekende of nog onbekende, planten- en diersoorten voor altijd uitroeien, louter als gevolg van een slecht beheer van de biodiversiteit?

Wij zouden beter wat meer inspiratie zoeken in de filosofie van de Oosterse godsdiensten die, ondanks het probleem van de overbevolking, een dagelijks bestaan vooropstellen met respect voor de biodiversiteit.

Laurent van België

Acknowledgements

The colloquium 'Belgium and the Convention on Biological Diversity – A state of the art' (RBINS, 17.11.1999) was organised by the Royal Belgian Institute of Natural Sciences and the 'Association Universitaire pour l'Environnement' with additional financial support by the Federal Office for Scientific, Technical and Cultural Affairs, the 'Fonds National de la Recherche Scientifique' and the 'Communauté française de Belgique'.

The editors wish to acknowledge the speakers and the chairmen for their presentations and other contributions. Although the papers contained in these Proceedings essentially reflect the presentations made at the colloquium, several manuscripts have expanded considerably to include additional data.

The editors also wish to acknowledge the staff of the Department of Invertebrates, the Public Relations Section as well as the Department of Administration and Logistics, all part of the RBINS, for their co-operation in the preparation and the organisation of the colloquium.

The active participation of H.R.H. Prince Laurent of Belgium, of Mrs Magda Aelvoet, Federal Minister for Consumers Interests, Health and Environment, and of Mr Rudy Demotte, Federal Minister for Economy and Scientific Research was truly welcomed by the organisers.